

DEKRET**z dnia 26 października 1950 r.****o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym**

Opracowano na podstawie: Dz. U. z 1950 r. Nr 49, poz. 445, z 2004 r. Nr 273, poz. 2702, z 2009 r. Nr 221, poz. 1739, z 2011 r. Nr 72, poz. 389.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 21 lipca 1950 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R.P. Nr 29, poz. 271) – Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

Przepisy ogólne**Art. 1.**

1. Przepisy dekretu niniejszego stosuje się do należności świadków, biegłych i stron w postępowaniu przed sądami oraz innymi władzami i organami wymiaru sprawiedliwości, jeżeli szczególne przepisy ustawowe nie stanowią inaczej.
2. Przez oznaczenie „sąd” w dalszych przepisach rozumie się sąd, władzę lub organ, które dokonują odnośnej czynności urzędowej.

Należności świadków**Art. 2.**

1. Świadcowi na jego żądanie może być przyznane odszkodowanie za zarobek utracony z powodu stawiennictwa na wezwanie sądu.
2. Wynagrodzenie za utracony zarobek przyznaje się świadkowi w wysokości udowodnionej przeciętnego jego dziennego zarobku, jednak nie wyżej niż 1.000 zł dziennie.

Art. 3.

1. Świadek zamieszkały w miejscowości oddalonej ponad 10 km od miejsca wykonywania czynności urzędowej, do której został wezwany, może żądać wypłaty mu strawnego i zwrotu kosztów podróży od miejsca jego zamieszkania do miejsca wykonywania czynności i z powrotem.
2. Sąd może przyznać zwrot kosztów podróży świadkowi zamieszkałemu bliżej niż 10 km, wszakże w odległości nie mniejszej niż 4 km od miejsca wykonywania czynności urzędowej, jeżeli przemawiają za tym względy słuszności.
3. Strawne wypłaca się świadkowi w wysokości 300 zł dziennie w przypadku, jeżeli pobyt w sądzie i podróże w obie strony łącznie trwały ponad 12 godzin.

Art. 4.

1. (utracił moc).¹⁾
2. W przypadku gdy kilku świadków korzystało z jednego pojazdu na wspólny koszt, przyznaje się każdemu z nich część kosztów na niego przypadającą.

Art. 5.

Świadkowi, jeżeli nie zostanie on zwolniony przez sąd w dniu, na który został wezwany, służy także prawo do zwrotu poniesionych faktycznie kosztów noclegu w wysokości do 300 zł za nocleg.

Art. 6.

1. Prawo do żądania należności przewidzianych w art. 2–5 służy osobie wezwanej w charakterze świadka, jeżeli się stawiła, choćby przesłuchana nie została.
2. W przypadkach, gdy osoba uprawniona do otrzymania należności przewidzianych art. 2–5 będzie wezwana w charakterze świadka w kilku sprawach na ten sam dzień, natenczas przyznaje się jej te należności tylko raz.
3. Świadkom, którzy zgłosili się bez wezwania sądu, należności przewidziane w art. 2–5 mogą być przyznane tylko w przypadku, jeżeli zostali przez sąd przesłuchani.

Art. 7.

1. Sąd może przyznać należności określone w art. 3–6 także osobie towarzyszącej świadkowi, jeżeli świadek ze względu na stan zdrowia nie mógł przybyć do sądu bez opieki osoby mu towarzyszącej.
2. W warunkach przewidzianych w ust. 1 sąd może przyznać zwrot kosztów przejazdu odpowiednim w danym przypadku środkiem transportu także osobom zamieszkałym bliżej niż 4 km od miejsca wykonywania czynności urzędowej.

Art. 8.

Przepisów art. 2–7 nie stosuje się do świadków pozostających w czynnej służbie państwowej, cywilnej lub wojskowej, jeżeli powołani zostali do zeznawania w związku z pełnieniem służby. W tych przypadkach świadkowi służy prawo do należności przewidzianych w obowiązujących przepisach dla pracowników państwowych w razie pełnienia czynności poza zwykłym miejscem służbowym.

Należności biegłych**Art. 9.**

1. Bieglemu powołanemu przez sąd służy prawo do wynagrodzenia za wykonaną pracę.
2. Bieglemu wezwanemu do sądu w razie nieskorzystania przez sąd z jego usług służy prawo do wynagrodzenia za utracony z powodu stawienia zarobek.
3. Bieglemu powołanemu poza miejscowość jego zamieszkania służy prawo do diet oraz do zwrotu kosztów przejazdów i noclegów.

¹⁾ Na podstawie wyroku TK z dnia 22.03.2011 r., sygn. akt SK 13/08 (Dz. U. Nr 72, poz. 389).

4. W razie wezwania biegłego w kilku sprawach na ten sam dzień należności przewidziane w ust. 3 przyznaje się tylko raz.

Art. 10.

1. Wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę określa sąd, uwzględniając wymagane od biegłego kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii nakład pracy i poświęcony czas, a także w miarę potrzeby pokrycie wydatków niezbędnych do wykonania zleconej pracy.
2. Jeżeli do określenia wynagrodzenia za pracę danej specjalności ustalone są normy urzędowe, należy biegłym przyznawać wynagrodzenie stosownie do tych norm.
- 2a. Wynagrodzenie biegłego, będącego podatnikiem podatku od towarów i usług, podwyższa się o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu.
3. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Finansów i innymi właściwymi ministrami w razie braku norm przewidzianych w ust. 2 może ustalać taryfy wynagrodzenia biegłych dla poszczególnych ich kategorii, bądź dla poszczególnych rodzajów postępowania sądowego.

Art. 11.

1. Wynagrodzenie za utracony zarobek wezwanemu do sądu biegłemu w razie nieskorzystania z jego usług przyznaje się przy uwzględnieniu kwalifikacji biegłego, stosowanych w jego zawodzie norm wynagrodzenia i czasu zużytego w związku z wezwaniem, jednak w wysokości nie wyższej niż 1.500 zł za dobę.
2. Przepisy art. 9 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 12.

Diety oraz zwrot kosztów podróży i noclegów przyznaje się biegłemu w wysokości i na zasadach obowiązujących dla sędziów w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym.

Należności strony

Art. 13.

W przypadkach, gdy obowiązujące przepisy przewidują przyznanie stronie należności z tytułu jej udziału w postępowaniu sądowym należności te przyznaje się stronie w wysokości przewidzianej dla świadków.

Postępowanie

Art. 14.

1. Świadkowie i biegli powinni zgłosić żądanie przyznania im przypadających należności po wykonaniu swego obowiązku w tym samym dniu, a jeżeli byli wezwani na rozprawę najpóźniej nazajutrz po zakończeniu rozprawy.
2. Osoby, które nie zgłosiły żądania w terminie zastrzeżonym w ust. 1, tracą prawo do wynagrodzenia. Osoby wezwane powinny być o tym uprzedzone.

Art. 15.

1. Należności świadków, biegłych i stron przyznaje i ustala sąd, a na rozprawie przewodniczący kompletu orzekającego. W przypadkach zgłoszenia żądania po zamknięciu rozprawy należności może przyznać i ustalić także kierownik sądu.
2. Przyznaną należność należy wypłacić niezwłocznie w razie niemożności niezwłocznej wypłaty – należność przekazuje się pocztą bez obciążenia opłatą pocztową świadka, biegłego lub strony.

Przepisy końcowe**Art. 16.**

Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Finansów i innymi właściwymi ministrami może w drodze rozporządzeń zmieniać wysokość należności lub ich najwyższego wymiaru przewidzianego w art. 2 ust. 2, art. 3 ust. 3, art. 5 i art. 11.

Art. 17.

1. Uchyla się:
 - 1) art. 449–454 kodeksu postępowania karnego,
 - 2) art. 47 przepisów o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. R.P. z 1946 r. Nr 70, poz. 382 i z 1947 r. Nr 24, poz. 95),
 - 3) art. 135 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych z dnia 25 lipca 1939 r. (Dz. U. R.P. z 1939 r. Nr 71, poz. 476 i z 1946 r. Nr 12, poz. 76).
2. W art. 292 i w art. 301 kodeksu postępowania cywilnego oraz w art. 285 i 295 § 1 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych skreśla się zdanie drugie.

Art. 18.

Wykonanie dekretu porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 19.

Dekret wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.